

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Judicium Ecclesiasticum Seu Decretalium Gregorij IX.
Pont. Max. Liber II.**

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. I. De Subjecto, seu Persona, cui, & contra quam competit hoc
Interdictum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74990)

TITULUS XII.

De Restituitone Spoliatorum.

Hæc præcipua species Possessorij est, specialiter hic examinanda; quia multa à cæteris Possessorijs Judicijs diversa habet. Datur contra gravissimum, & frequentissimum facinus Spoliationis. Definiri potest, quòd sit remedium recuperandæ Possessionis, quo agi-

tur, ut ante omnia pristina possessio rei spoliatæ cum omni causa restituatur. **Es** duplex est, ut *Tit. præc. n. 48.* annotavi, videlicet Interdictum *Unde vi*, quod spoliato competit, si res ablata sit bonum immobile, & Actio *vi bonorum raptorum*, si res ablata sit bonum immobile.

§. I.

De Subjecto, seu Persona, cui, & contra quam competit hoc Interdictum.

SUMMARIUM.

1. Quibus competat Interdictum Unde vi?
2. 3. 4. 5. An etiam Prædoni spoliato?
6. An Colono, Conductori, Fructuario, Emphyteuta &c.
7. An illi etiam, qui spoliatus est solùm plena libertate possidendi?
8. An ei, cui homo liber, & Laico, cui res sacra per vim eripitur?
9. 10. Contra quem Interdictum hoc competit?
11. 12. An adversus dominum, quando servi aut famuli aliquem spoliaverint?
13. 14. An liberis contra parentes, libertis con-

tra Patronos, Vasallo contra dominum dicitur?

15. 16. 17. An contra Judicem injustè spoliatum?
18. 19. An contra heredes, aut successores spoliatoris?
20. 21. An contra eum, qui rem per vim eripiam alteri, mala fide accepit?
22. 23. An contra tertium bonæ fidei possessorem?
24. 25. Quousque intentari possit hoc Interdictum?

Ueritur **I.** quibus competat Interdictum *Unde vi*, seu recuperandæ Possessionis? **R.** non concedi, nisi illi, qui vi dejectus, aut spoliatus fuit possessione rei immobilis. Extenditur

tamen etiam ad hujus heredes, & cæteros successores *l. Prætor ait 1. §. hoc interdictum 44. ff. de vi, & vi armat.* Ratio est, quia interdictum hoc ex maleficio, seu delicto descendit; cujusmodi actiones hæredibus non denegantur *§. non autem 1. §. sed hæredibus Inst. de perpet. & temporal. action. & merito; quia hæres succedit in omne Jus defuncti l. hæres 37. ff. de acquir. vel omitt. hæredit.* ideoque quo jure spoliatur, si supervixerit, eodem ejusdem hæres agere potest.

Ut rectè intentetur hoc Interdictum, præ alijs tria sunt annotanda. **I.** Spoliatus debuit fuisse verus possessor rei spoliatæ: & hinc non competit Depositario, Com-

modatario, aut nudo detentatori, seu illi, qui alij tantum, non sibi possidet. Ratio est, quia cum privatio supponat habitum, necesse est in possessione fuisse, qui spoliatum se querit.

2. Non refert, an spoliatus possederit rem naturaliter, sive civiliter, justè, sive injustè; nam etiam injustè possidenti spoliato adversus spoliatorem suum succurritur hoc Interdicto: & ratio est, quia id requirere videtur quies publica, ne privata autoritate liceat alium, etiam injustè deijcientem me possessione mea, de possessione rursus deijcere, & respoliare, nisi in continenti dejectio fiat, & per modum defensionis, ut *infra n. 4. §. 75.* dicam.

3. Dejectus non debet rem possidere amplius per alium; nam si ejecto domino, servi & famuli permittantur manere in fundo, non datur hoc Interdictum: & ratio est, quia dominus per alios adhuc possessionem retinet. Idem dicendum, si omnes à Collegio, vel Monasterio eijciantur præter unicum; nam in illo, & per illum possessio retinebitur: sicut enim Jura Universitatis in unico conservari possunt, ita & possessio

CORTI-

eorundem *l. sicut 7. ff. quod cuiusque univ. nomen.* Qui per alium possedit, si ejectus sit, et si ignoret dejectionem, illius tamen absentis nomine is, qui possedit ejusdem nomine, et si aliàs personam standi in Judicio non habeat, intentare spoliatori Judicium possessorium *Unde vi*, potest, ut specialiter statutum est *l. Judices 1. C. si per vim, vel alio modo.*

2. Dub. I. an etiam prædoni spoliato sit facienda restitutio? *Rationem dubitandi facit l. l. bona fides 31. ff. depositi*, ubi Tryphonius in fine, *Non est*, inquit, *ex bona fide rem suam dominum prædoni restituere compelli*: quod Juris principium multò fortius procedit attento Jure Canonico, cujus scopus est animarum salus, & semper vitare peccatum *c. fin. de consuet. c. fin. de prescript. c. Mattheus 23. de Simon. c. fin. de constitut. in 6.* 2. *l. Prætor ait 1. §. qui à me 30. ff. de vi, §. vi armat.* ubi Ulpianus, *Qui à me*, inquit, *vi possidebat, si ab alio deiciatur, habet interdictum.* Igitur per argumentum à sensu contrario hoc interdictum non habet is, qui deicitur non ab alio, quam à me, qui antea ab ipso dejectus possessione sum. 3. *c. cum dilectus 6. de caus. possess.* ubi dicitur, quòd causa proprietatis prævaleat. Ergo quando constat de dominio, non est habenda possessionis cura. 4. *c. fin. h. tit. in 6.* ubi Canonici, qui occupaverant decimas in aliena Parochia, à Parocho his spoliati, non restituntur, nisi evidenter docuerint, quòd earum possessionem legitime acquisivi fuerint. 5. Interdictum in nostro casu inutiliter concederetur prædoni, quia posset exceptione doli submoveri; quia *dolo facit, qui petit, quod redditurus est*, ut ait Paulus *l. dolo 8. ff. de dol. mal. §. met. except.* 6. Periculosè etiam prædoni fieret restitutio; quia restituendo ei præberetur occasio retentionis rei alienæ, & conf. peccati.

3. Verùm his non obstantibus, dicendum etiam prædoni spoliato restituentum. Ita Fachin. *Contr. l. 8. c. 10. §. mibi*, Barbof. *in l. si de vi. 37. ff. de Judic. n. 47. §. 124.* Harprecht *in §. recuperanda 6. Inst. de Interdict. n. 10.* Schneidev. *ibid. n. 23.* Manz. *n. 6. Haun. tom. 1. tr. 3. n. 371.* Wiest. *hic n. 24.* & alij passim. Patet apertè ex *c. in litteris 5. h. tit.* ubi Alexander III. *Prædo etiam*, inquit, *est secundum rigorem Juris restituendus.* Consonat Jus Civile pluribus textibus, præsertim *§. recuperanda cit. & l. si quis in tantam 7. C. Unde vi.* Proceditque hoc 1. non tantum casu, quo hujusmodi prædo spoliatus est à non domino, sed etiam, quando spoliatus est ab illo, quem ipse dejecit, ut constat ex textibus *citt.* & ratio est, quia nemo sibi Jus dicere, & rem sibi propria autoritate vindicare debet, si Judicis copiam habere possit, idque ob pacem, & quietem publicam. Procedit 2. spectato rigore Juris, etiam de prædone notorio; quia

textus *citt.* generaliter, & sine ullo discrimine prædonomem jubent restitui ante omnia. Ad didi *spectato rigore Juris*; nam æquitate naturali spectata, prædo seu spoliator notorius contra dominum, possessionem ab eo vi recuperantem, restituendus non videtur, ut notat Menoch. *recuper. rem 1. n. 128.* Barbof. *in c. 5. cit. n. 4. Zæf. ff. de vi, §. vi armat. n. 19.* Wiest. *hic n. 25.* Ratio est, quia in pari causa spoliationis à duobus factæ præferendus videtur rei dominus, cui Jure gentium, quo bella introducta sunt, rem suam ab injusto spoliatore recuperandi facultas concessa est *l. ex hoc Jure 5. ff. de J. §. 7.* & præterea naturali etiam Legi consonum est deteriorem esse conditionem ejus, qui naturale Jus, domini possessionem vi occupando, prior violavit.

4. Facienda tamen ab hac communi assertionem est triplex exceptio. 1. Si in continenti deiciatur prædo à domino; nam hoc si fecerit, prædo restituentus non est contra dominum respoliantem, ut notat Gloss. *in l. 3. §. 9. V. continenti ff. de vi armat.* Brunem. *ibid. n. 6.* Harprecht *in §. retinenda 6. Inst. de Interdict. n. 9.* Manz. *ibid. n. 7.* Wiest. *hic n. 22.* Ratio est, quia *qui possessionem vi ereptam vi in ipso congressu recuperat, in pristinam causam reverti potius, quam vi possidere intelligendus est*, ut loquitur Julianus *l. qui possessionem 17. ff. de vi, §. vi armat.* 2. Si talis sit prædo, cujus vitæ nemo parcere debet *l. liberam 1. C. quand. lic. uniuers. fin. Judic. se vindic.* ut sunt publici latrones, incendiarij, populatores agrorum &c. 3. Quando possessore dejectus est per violentiam non formalem, sed fictam; nam qui fictam tantum violentiam spoliatus est, non ante omnia restituendus est, sed admittuntur in ea exceptiones, quæ in continenti probari possunt, & quæ respiciunt defectum tituli in proprietate. Exemplum habes in materia Beneficiali; nam si à Capella, vel Ecclesia proprii Beneficij per vim expulsus es, aut si obstat spoliatus, ne ad eam possis accedere, passus es violentiam veram formalem, & tum illico facienda est restitutio, non auditis exceptionibus: at si possessionem Beneficij tui alius nesciente te occupavit, passus es violentiam fictam; & tum non aliter fiet restitutio, quam si cognoscatur summariè de titulo saltem colorato.

5. Explicata sic conclusione, facile dissolvi possunt Argumenta allata in contrarium. *Ad 1.* textus ille expressè agit de casu, quo dominus rem suam sine violentia consequitur à prædone eam per errorem apud ipsum deponentem; noster autem casus est, quando eam consequitur per vim, & modo illicito. *Ad 2.* Sensus legis illius est, quòd qui ab alio spoliatur, semper uti possit hoc Interdicto, non autem, qui à spoliato spoliatur; quia prius videndum est, an in continenti id fecerit.

sit. *Ad 3.* textus ille loquitur de casu, quo possessorium cum petitorio; tunc enim quando liquet de proprietate, possessorium partis adversæ absorbetur, ut dictum est *Tit. prac. n. 68. Ad 4.* id ideo factum est, quia jus assistebat respolianti contra spoliator. *Ad 5.* Regula illa non habet locum in Interdicto recuperandæ possessionis, in quo reus seu spoliator audiri non debet ante restitutionem, nisi super quæstione possessionis *c. fin. de ordin. cognit.* licet fortè locum habeat in alijs Judicij possessorijs, in quibus cessant rationes, ob quas statutum est, ut ante restitutionem non admittatur quæstio proprietatis. *Ad 6.* hæc continuatio Judicij autoritate impediri potest: & minus perniciofa Reip. est, quam rerum suarum ab alijs detentatum, cum Judicij officium paratum est, violentæ occupationes, quarum permissione delictis, & malitijs hominum via aperiretur *l. non est 176. ff. de R. l.*

6 Dub. 2. utrum Colono, Conductori, Usufructuario, Emphyteutæ, Vasallo, & similibus competat Interdictum *Unde vi*? *¶* distinguendo: Vel enim Colonus, & Conductor est ad breve solum tempus, vel ad longum, videlicet decennium, aut plures annos. *Si primum,* & ejusmodi colonus, vel conductor deiciatur fundo, aut damno ab altero vi occupata, extraordinario officio Judicij implorato, restituitur; Interdictum autem *Unde vi* non ipsi, sed domino competit *l. Pretor ait 1. §. denique 10. ff. de vi, & vi arm.* Et hoc verum est, etiamsi dominus ignoret colonum, vel conductorem dejectos esse *l. cit. §. quod servus 22.* Ratio est, quia ipsi rem tantum detinere, non autem propriè possidere dicuntur, cum is possideat, cujus nomine possidetur *c. cum venisset 9. fin. h. tit. c. si diligenti 17. de prescript. l. quod meo 12. princ. ff. de acquir. vel amitt. possess.*

Si secundum, & Colonus seu Conductor sit ad longum tempus (idem dic de Emphyteuta, Vasallo, Usufructuario) intentare hi, si spoliati fuerint, Interdictum *Unde vi* possunt. Habetur de Usufructuario expressè *l. quod est 2. §. unde vi 13. ff. de vi, & vi arm.* & universim de omnibus supradictis docent Menoch. *recup. rem. 1. à n. 68.* Harprecht *§. recuperandæ 6. Inst. de Interdict. n. 4.* Schneidev. *icid. n. 20.* Perez *C. unde vi n. 5.* Vallenf. *hic §. 1. n. 3.* Zoef. *n. 6.* Pirh. *n. 3.* König *n. 6.* Sannig *c. 2. n. 3.* Ratio est, quia hi sunt in quasi possessione Juris, ac dominij utilis, seu usufructus, quod verè, & quasi civiliter, suoque nomine possident *l. sciendum 15. §. possessor 1. ff. qui satisfac. cog. Conf.* nam alioquin ejusmodi Jus utile per præscriptionem acquirere isti non possent, cum sine possessione Civili Usucapio perfici nequeat *Reg. sine possessione 3. in 6. & l. sine 25. ff. de Usurp. & Usucap. Et*

hinc locatio ad longum tempus, constitutio Emphyteutis, concessio feudi alienationes quædam censentur dominij utilis *c. nullis 5. de reb. Eccl. non alien.*

Dub. 3. an Interdictum *Unde vi*, seu recuperandæ possessionis competat non solum illi, qui possessione absolutè spoliatus est, sed etiam, qui licet possessione non sit spoliatus, spoliatus tamen est plena libertate possidendi? *¶* affirmative; nam etiam ad hanc restitui debet, prout colligitur ex *c. fin. h. tit. & docet ibidem Imol. n. 1.* Vivian. *in Ration. Barbof. n. 1.* Pirh. *n. 6. bic.* Et hoc verum est etiam casu, quo is, qui dejectus est possessione libera, non habuit possessionem ipsius fundi, sed tantum ex eo ab alijs possessio percepit census, & præstationes annuas, ut patet ex *c. fin. cit.* adhuc enim restitui in plenam libertatem possessionis dejectus debet, & poni in eo statu, ut liberè, sicut prius ante spoliationem poterat, etiam deinceps percipere census eisdem possit. Et ratio est, quia restitutio est prioris status redintegratio *l. cum salutus 1. C. de sentent. pass.* igitur injustè spoliatus restitui debet ad omnem modum, causam, & locum; hæc enim omnia pertinent ad statum pristinum. *Conf.* nam qui causam dat damni, damnum dedisse videtur. Igitur ut restituatur rite spoliatus ab occupante, non solum hic debet spoliato reddere, quod ipse detinet, sed etiam illud, quod ipsius causâ spoliatus impeditur habere.

Dub. 4. an si alicui liber homo, vel Laico res sacræ v. g. Beneficium, aut Decimæ Ecclesiasticæ, quas defacto detinet, per vim eripiantur, locus sit Interdicto *Unde vi*, seu recuperandæ possessionis? *¶* negative. Ita Gloss. *in c. ex parte 14. §. commodo h. tit. Abb. ibid. n. 23.* Menoch. *prelud. de recap. possess. n. 2.* Pirh. *hic n. 2.* Ratio est, quia spolatus minimè censeri debet, qui non potuit possidere. Atqui res sacræ, & spirituales possideri non possunt à Laico sine legitimo titulo concessionis *c. causam 7. de prescript.* nec liber homo ab ullo alio, etiamsi quis eum vinxerit *l. cum heredes 23. §. fin. ff. de acquir. vel amitt. possess.* Excipe, nisi jus in talem aliquem hominem, & obligatio personalis ex precedente aliquo titulo acquiratur, ut quia justo bello captus est, vel emptus ab aliquo, aut quia matrimonij vinculo, vel Ordinis Religiosi professione voluntariè est adstrictus. Si non adsit similis aliquis titulus, reus conventus adversus spoliatum agentem Interdicto *Unde vi* obijcere potest exceptionem, quâ concludat spoliatum possidere nec potuisse, nec posse, ut ex communi tradit Menoch. *recup. rem. 15. n. 433.* *¶* *Et seqq. Pirh. hic n. 8.* cum alijs.

Quæritur 2. contra quem competat Interdictum *Unde vi*, seu recuperandæ possessionis? *¶* competere adversus eum, qui alium possessione sua deiecit per vim, vel clam

clàm. Ita quoad deijcientem per vim omnes; quoad deijcientem clàm ingrediendo possessionem alterius, nulla vi adhibita, negat Menoch. *recup. rem. 1. n. 141. §. contrarium ergo.* Sed communis, & teste Harprecht §. *recuperande Instit. de Interd. n. 15.* recepta apud DD. sententia Interdictum istud, saltem casu, quo exceptiones in continenti probanda à spoliante non offeruntur, ut *n. 4. monui*, concedit etiam adversus occupantem clàm. Fundamentum habet in *l. fin. C. unde vi*, ubi Imperator Justinianus expressè fecit, eum, qui absentis possessionem sine Judiciali sententia, nullà vi adhibita, ingressus est, pro prædone, & violento possessore non secus habendum esse, ac si vi, vel armis adhibitis, dominum præsentem expulisset: & quod plus est, *l. cit.* non obscurè addit Imperator, ipsdem remedijs eum esse compellendum ad restituendam possessionem, quibus compellitur, qui vi alienam possessionem cepit, & occupavit. Ratio de utroque est; quia si deijciens possessione alterum jus possidendi in re spoliata aliud quod habuit, illud perere à Judice debebat, & non ex se, ac propria autoritate alteri vim inferre. *l. si quis in tantam 7. C. unde vi.*

10 *Extenditur hoc 1.* etiam ad eum, qui postquam spoliavit, rem spoliatam tamen non amplius possidet; nam etsi eam deserit possidere, & quidem, si ita sit, sine dolo, & culpa, restituere tamen tenebitur restitutionem rei, & quanti interest spoliati vim illatam non esse, ut omnino indemnus servetur: & ratio est; quia culpa præcellit saltem, quã alterum dejecit vi, & spoliavit. *Extenditur 2.* ad illum, qui etsi ipse non spoliaverit, spoliari tamen, & deijci mandavit, modò factum fuerit subsecutum *l. Prætor ait 1. §. dejecisse 12. ff. de vi, §. vi arm.* nam spolians, & jubens spoliare ejusdem delicti rei sunt. *Extenditur 3.* etiam ad eum, qui dejectionem, aut spoliationem suo nomine factam ratam habuit, ut constat ex *l. Prætor ait cit. §. sed §. si 14.* quia ratihabitionem retrorahi, & mandato comparari non est dubium *reg. 10. in 6.* Præter hos contra nullum alium Interdictum *Unde vi* competit, ut deciditur *c. cum ad sedem 15. h. tit.* & docent Vivian. *ibid. in Ration. Barbos. n. 8. Zœf. n. 4. Vallenf. §. 1. n. 3. König n. 7.*

11 *Dub. 1.* an Interdictum *Unde vi* detur adversus dominum, cum servi aut famuli aliquem spoliarunt, seu possessione dejecerunt? *¶.* certum est competere, si hoc factum sit jussu, & imperio domini. At si sine hujus mandato, & eo ignorante, aut invito, dicendum adversus eundem non dari hoc Interdictum, nisi quid ad eundem pervenerit *l. Prætor ait 1. §. ait Prætor 11. §. quod igitur 15. ff. de vi, §. vi arm.* Nomine familiæ autem non tantum ij, qui propriè servi sunt, sed etiam liberi homines,

quorum operâ & ministeriò, utimur intelligendi sunt, ut notat Gloss. in §. *quod igitur cit. V. servorum.* Ratio responsonis est, quia ex generali regula tradita apud Abb. in *c. 1. n. 7. h. tit.* dominus non tenetur ex delicto famuli, aut officialis sui.

Excipe, nisi is delinquit in eo officio, **12** cui à domino est præpositus; tum enim distinguendum est: Vel enim dominus adscivit sibi famulum, quem scivit esse malum, aut suspectum, ne malus, & negligens sit; vel adscivit illum, quia rationabiliter putavit se famulum bonum, ac diligentem officio præposuisse. Si primum, dominus eo casu tenebitur ex quasi maleficio; quia *aliquatenus culpe reus est, si operâ malorum hominum utatur*, ut habetur §. *fin. Inst. de obligat. que ex quas. delict.* Si secundum, non tantum in foro conscientie, sed etiam in foro externo ad restitutionem damni per famulum illati non obligatur, si probaverit se innocentem, & extra culpam esse. Neque obstat; quòd in casu delicti committi à famulo, vel servo, præsumptio sit contra dominum; nam præsumptio ista non est Juris, & de Jure, conf. contra eam probatio in contrarium admitti debet.

Dub. 2. an Interdictum *Unde vi* **13** competat liberis contra parentes, & libertis adversus Patronos? *¶.* negativè. Ita decernitur *l. Prætor ait cit. §. Interdictum hoc 49.* & additur ibidem ratio; quia *Interdictum hoc atrocitatem facinoris in se habet*; nam infamiam aliquam facti apud viros honestos parit. *Excipe*, si armata usus fuerit patronus adversus libertum, parens adversus filium; tum enim Interdictum hoc competit etiam liberis, & libertis, ut habetur §. *cit.* Sed extra hunc casum non Interdictum, sed ejus loco actio in factum datur, per quam filius à parente, libertus à Patrono, quæ sibi erepta sunt, vel damna illata, repetere potest, ut cavetur §. *eod.*

Quod de liberis, & libertis dictum **14** est, etiam in vasallo obtinet; nam huic Interdictum *Unde vi* nondatur adversus dominum directum, ut docet Menoch. *recup. rem. 1. n. 94 §. 95.* Et hoc verum est, etsi Dominus Vasallum, prætermisso ordine, & contra jus spoliaret, licet tunc conqueri de eo Vasallus possit, ut ad restituendam possessionem cogatur dominus, salvâ tamen ejus reverentiâ, ut habetur *l. 2. Feud. tit. 22. v. si verò Vasallus*, ubi Gloss. marg. ait, salvâ reverentiâ in jus vocare aliud non esse, quam actionem famosam honestis verbis temperare.

Dub. 3. an Interdictum *Unde vi* in- **15** tentari possit etiam contra Judicem injustè spoliantem? *¶.* cum distinctione: Vel enim Judex extrajudicialiter, & prætermisso Juris ordine, & absque causæ cognitione aliquem dejecit possessione rei suæ, e. g. beneficij, vel hoc fecit in Judicio, & per latam sententiam. **§.**

Si primum, sic spoliatus restituendus est, perinde, ac si spoliatus fuisset à privato, & postea de jure, seu proprietate spoliati cognoscendum.

Ita habetur c. *conquerente* 7. h. tit. & docent *ibidem* Abb. n. 6. Imol. n. 5. Fagn. n. 1. Gonz. n. 7. Barb. n. 1. Consentiant Menoch. *recup. rem.* 3. n. 8. § 9. Gaill. l. 2. obs. 76. n. 2. § 3. Perez in C. *unde vi* n. 18. Brunnem, in l. 6. eod. n. 6. Schamb. 190 n. 3.

Ratio est, quia Judex sic officij sui fines excedendo, & procedendo defacto absque cognitione causa in præjudicium alterius censetur veluti persona privata, adeo, ut ei impune non pareatur, sed licite resisti possit l. *prohibitum* 5. & *ibi* Gloss. marg. lit. B. C. de *Jur. fisci*. Neque obstat, quòd aliàs præsumatur pro Judice; nam hoc verum est tantum, quando is judicialiter procedit, non autem quando prætermisso Juris ordine, ne inde injuriam nascatur occasio, unde Jura nascuntur c. *qualiter* 17. de *accusatione*.

Excipe, si causa sit notoria; quia in notorijs ordo Juris non requiritur c. *ad nostram* 21. de *Jurejur.* Menoch. l. cit. n. 12. Item excipitur, nisi Judex extrajudicialiter, & absque Juris ordine procedat ex officio; tum enim pro Judice privante aliquem possessione sua est præsumptio, ut tradit Abb. l. cit. n. 15. Imol. n. 5. Laym. n. 2. & consil. non competit contra eum Interdictum recuperandæ possessionis.

16 Si secundum, & Judex in Judicio per sententiam latam aliquem spoliavit, seu privavit possessione sua, videndum, an sit competens respectu rei, & causæ, vel non. Si competens non est, perinde est, ac si extrajudicialiter, & ut privatus spoliasset, ac proinde contra illum agi potest Interdicto *Unde vi* juxta c. *cum causa* 22. de *offic. Judic. deleg.* Gloss. in *Clem. un. V. non obstante de sequestr. possess.* Gaill. l. cit. n. 12. Pax Jordan. l. 14. tit. 12. n. 131. Pirh. *hic* n. 14. König n. 3. Wiest. n. 17. Ratio est, quia non potest dici judicatum ab eo, qui non habet Jurisdictionem; & paria sunt sententiam non esse latam, & esse latam à Judice incompetente: Hinc nullitas, proveniens ex incompetencia cæteris omnibus habetur major.

17 Si verò competens est, tertia distinctio est adhibenda, & considerandum, an vitium in sententia sit substantiale, an accidentale tantum. Si prius, executio sententiæ censetur spoliatio, & consil. contra talem Judicem competit Interdictum *Unde vi*, prout colligitur ex c. *sententia* 1. § c. *cum inter* 13. *fin. de sent.* § *re judic. l. illud* 1. § *item cum contra* 2. ff. *que sent. fin. appell.* Abb. in c. 7. cit. n. 8. Menoch. *rem. 3. cit. à n. 19.* Wiest. *hic* n. 20. Si posterius, sententia ope appellationis, aut supplicationis rescindi potest; Interdictum autem *Unde vi* taliter læso non competit, nisi casu, quo post interpositam appellationem, & inhibitionem emanatam, Judex, qui sententiam ejusmo-

di tulit, pergeret eandem exequi. Vivian. in c. 7. cit. in *Ration.* Laym. *ibid.* n. 3. Gonzal. n. 7. Pirh. n. 14. ubi addit, pro Judice judicialiter procedente, aut sententiam latam exequente, si competens sit, & Jurisdictione præditus, semper esse præsumendum, quòd justè processerit, donec probetur contrarium arg. c. *dilectus* 26. de *rescript.* & Gloss. *recepta in can. presentium* 3. *caus. 7. q. 1. in fin.* consil. qui agere vult contra eum, tanquam spoliatorem, probationes afferre debet, & ostendere sibi injuriam illatam esse; alioquin restituendus non est.

Dub. 4. utrum Interdictum *Unde vi* detur spoliato etiam contra hæredes, aut successores spoliatoris? *u. negativè.* Sumitur ex §. *non autem* 1. *Inst. de perpet. & temporal. action.* & docent Gonz. in c. 18. h. tit. n. 3. Vall. §. 2. n. 1. König *hic* n. 7. Sannig c. 2. n. 3.

Ratio datur §. *non autem cit.* quia certissima Juris Regula est, ex maleficijs pœnales actiones in hæredem rei non competere. Excipitur, si quid ad hæredem pervenit; tunc enim licet non competat spoliato Interdictum *Unde vi*, competit tamen ejus loco actio in factum l. *in hæredem* 26. § c. ff. de *dol. mal.* l. *quod divinus* 16. §. *hæc actio* 2. ff. *quod met. caus.* ubi addit ratio; quia licet pœna ad hæredem non transeat, attamen quod turpiter, vel scelere questum est, ad compendium hæredis non debet pertinere.

Et hoc verum est, si commodum ex re percipit, licet postea non extet amplius, aut in hæreditate reperitur. Harp. §. *recuperanda* 6. *Inst. de Interd.* n. 21. Perez C. *unde vi.* 4. Brunnem. in l. 2. C. *cod.* n. 3. § 4.

19 Extenditur etiam ad hæredem hæredis; nam etiam ipse actione ista in factum tenetur, etsi nihil ad ipsum pervenerit; sufficit enim semel pervenisse ad proximum hæredem, ut dicitur l. *videamus* 17. ff. *quod met. caus.* Excipitur, nisi casu perijisset res apud hæredem; tunc enim non tenebitur, eo quòd sit casus fortuitus, & ipse nulla ex parte sit in culpa.

Quod de hærede dictum est, pugnat etiam in successore spoliatoris singulari, e.g. eo, qui à spoliatore emit, aut donò accepit; nam contra hunc multo minus potest agi Interdicto *Unde vi*; & ratio est, quia Interdictum hoc merè personale est c. *sepe* 18. junct. Gloss. *V. non subvenitur h. tit. l. cum à te* 7. ff. de *vi*, § *vi arm.* Excipe, nisi forte spoliator non sit solvendo; tunc enim adversus emptorem, donatarium, vel alium particularem successorem spoliatoris, seu tertium possessorem, qui rem à spoliatore accepit, Interdicto *Unde vi* agi potest ad rei restitutionem, ut tradit Gloss. in l. *cum à te cit.* *V. non possum.*

Dub. 5. utrum Interdictum recuperandæ possessionis spoliato competat etiam adversus eum, qui rem, per vim injustam ab alio ereptam alteri, scienter, & mala fide

que perinde, siue impedimentum illud se teneat ex parte ipsius actoris, quod v. g. spoliatum se ignoret; siue ex parte iudicis, quod iustitiam non administret, siue ex parte rei, seu spoliatoris, quod iudicium quacunque ratione impediatur. Menoch. *recup. rem.* 1. n. 450.

Excipe 1. de eo, quod ad spoliatorum rem pervenit; nam de hoc datur Interdictum etiam post annum, ut habetur l. *Prætor ait cit. princ.* *Excipe 2.* si spoliatio proprie opponatur per modum exceptionis; nam hæc anni lapsu non tollitur, sed durat perpetuo. Gloss. in l. 2. *V. annus C. unde vi.* Menoch. l. cit. n. 454. temporalia enim ad agendum perpetua sunt ad excipiendum l. *pure 5. fin. de except. dol.* *Excipe 3.* quoad actionem illam pœnalem, seu conditionem, quæ datur ex l. *siquis 7. C. unde vi*, ut videlicet spoliator rem, si sua sit, perdat; si aliena,

præter restitutionem etiam in æstimationem ejus condemnari debeat; hæc enim non nisi per lapsum 30. annorum excluditur, ut tradit Gloss. marg. in l. 1. *cit. lit. A. ff. de vi, § vi arm.* Notat tamen hic Layman, & ex eo Pirh. n. 17. hodie conditionem istam vix in usu esse.

Alia remedia possessoria contra possessorem male fidei nullo unquam tempore per præscriptionem tolli possunt; quia ut *Reg. Jur. 2. in 6.* habet, *Possessor male fidei ullo tempore non præscribit.* Idem dicendum de ijs remedijs Possessorij, quæ dantur contra detentorem, qui possessionis est incapax, ut cum Laicus possidet Beneficium Ecclesiasticum; nam hæc semper durant, quia qui incapax est possidendi, etiam incapax est præscribendi, ut tradunt DD. in c. *causam 7. de præscript.*

§. II.

De Modo, quo fieri debet Restitutio Spoliatorum.

SUMMARIUM.

26. Regula generalis est, spoliatum ante omnia restituendum?
27. 28. 29. 30. Et si spoliator dominium in continenti probare vellet.
31. 32. 33. 34. Casus excepti ab ista Regula.
35. 36. 37. Probanda agenti ad restitutionem rei spoliatæ.
38. Restitutio spoliati debet esse plena, etiam fructuum.
39. 40. Fructuum definitio, & Varietas.
41. Quos Fructus teneatur restituere spoliator?
42. An fructus perceptos, vel percipiendos etiam ex re inbonesta?

43. An illos etiam, quos industria sua percipere potuisset spoliatus?
44. Vel etiam spoliator?
45. An provenientes ex melioratione?
46. In quo foro?
47. Quas expensas possit deducere?
48. 49. Quales fructus teneatur restituere possessor bone fidei?
50. 51. 52. An etiam consumptos æquivalenter extantes?
53. Quid si bone fidei superveniat mala vera?
54. Aut ficta?
55. Vel contra male succedat bona?
56. An possit deducere expensas, & quas?

Quaritur 1. quis modus sit observandus, cum à spoliato petitur restitutio in causa spoliij? *Re.* hic Regula generalis est spoliatum ante omnia restituendum, si de spoliatione facta verè constet, aut ea legitimè sit probata *can. Episcopis 1. & can. seq. caus. 3. q. 1. c. fin. de ordin. cognit. c. in litteris 5. & c. seq. h. tit. l. Prætor ait 1. §. qui vi 31. ff. de vi, § vi arm.* Locus huic Regule maxime est casus, quo quis rei possessione dejectus est lite super eapendente; quia eo tempore facta spoliatio, cum per illam Jus, Jure, & pars simul offendantur, ut dicitur c. *cordi 1. de appell. in 6.* gravior, & magis odiosa est eâ, quæ extra iudicium fit. Menoch. *recup. rem. 17. n. 28.* Est autem perinde, siue actor, siue reus spoliatum se conqueratur; nam etiam actor spoliatus restitui debet, antequam reus super alijs, quam actori opposita spoliationis, exceptionibus audiatur c. *con-*

querente 7. h. tit. c. fin. cit. l. Iudices 1. §. sed C. si per vim. §c. unde in hoc possessionis recuperandæ iudicio spoliati etiam actoris illam postulantis causa favorabilior est, quam rei spoliantis contra *Reg. 125. ff.*

Dub. 1. an audiri spoliator in iudicio²⁷ debeat, si is defectum proprietatis in spoliato objiciat, & dominium rei spoliatæ sibi competere velit probare in continenti? *Rationem dubitandi faciunt complures textus.* 1. *c. cum liberum 6. de sepultur.* ubi Abbas spoliatus cadavere proprii Parochiani non restituitur statim, sed potius in iudicio possessorio exceptiones admittuntur, & probantur. 2. *c. si consiterit 12. de accusat.* ubi Sacerdoti conquerenti se Ecclesiâ fuisse spoliatum, & propterea petenti restitutionem fuit opposita, & admittæ exceptio, quod is Ecclesiâ illam non in titulum, sed in commendam obtinuerit, eaque iustè privatus sit, quia in taberna pernoctat.